

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 24 грудня 2024р.

Львів

№ 63/202-р/к

Справа № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021

*Про закриття провадження
у справі*

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021, розпочатої за ознаками вчинення товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» (*інформація, доступ до якої обмежено*) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Відділу досліджень і розслідувань в Рівненській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 18.12.2024 № 63-03/453-П з попередніми висновками у справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) Предметом справи № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 є встановлення економічно необґрунтованих (завищених) цін на природний газ для потреб населення, що містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання природного газу для побутових споживачів в межах міста Рівне та Рівненської області, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на цьому ринку.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (2) Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 11.01.2021 № 13-01/9 (вх. Відділення від 12.01.2021 № 63-01/22К) здійснило дослідження щодо дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках з постачання та розподілу природного газу.
- (3) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 26.01.2021 № 63/10-рп/к розпочато розгляд справи № 63/9-02-9-2021 за ознаками вчинення товариством з

обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання природного газу для побутових споживачів в межах м. Рівне та Рівненської області, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на цьому ринку.

- (4) Листом від 26.01.2021 № 63-02/362 повідомлено товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» про початок розгляду Справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції № 63/9-02-9-2021 та направлено посвідчену копію розпорядження від 26.01.2021 № 63/10-рп/к.
- (5) Відділенням до акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Рівнегаз»» направлено вимогу про надання інформації від 04.02.2021 № 63-02/586в (відповідь надана листом від 05.03.2021 № 330007.1-Лв-1567-0321 (вх. від 09.03.2021 № 63-01/999).
- (6) Відділенням до товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» направлено вимогу про надання інформації від 04.02.2021 № 63-02/587в (відповідь надана листом від 05.03.2021 № 337007.2-Сл-1138-0321 (вх. від 11.03.2021 № 63-01/1024).
- (7) На виконання доручення Антимонопольного комітету України (далі - Комітет) від 24.05.2021 № 13-01/507 Відділення листом від 26.05.2021 № 63-02/2874 передало справу № 63/9-02-9-2021 до Комітету.
- (8) Комітет прийняв справу до провадження та присвоїв їй номер 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 відповідно до номенклатури справ.
- (9) Комітет в ході розгляду справи № 128-26.13/110-21/63/7-02-7-2021 направив вимогу про надання інформації до ТОВ «ЙЕ ЕНЕРГІЯ» від 23.07.2021 № 128-26.13/01-11048. Листом від 13.08.2021 № 67-Сл-602-3564 (вх. від 16.08.2021 № 8-01/11475) ТОВ «ЙЕ енергія» надало відповідь на вимогу.
- (10) Комітет в ході розгляду справи № 128-26.13/110-21/63/7-02-7-2021 направив вимогу про надання інформації до ТОВ «ХІМ ТРЕЙД» від 23.07.2021 № 128-26.13/01-11049. Листами від 16.08.2021 № 16/08-2 (вх. від 17.08.2021 № 8-01/1215-кі), від 20.08.2021 № 20/08-5 (вх. від 25.08.2021 № 8-01/1254-кі) ТОВ «ХІМ ТРЕЙД» надало відповідь на вимогу.
- (11) Комітет в ході розгляду справи № 128-26.13/110-21/63/7-02-7-2021 направив вимогу про надання інформації до ТОВ «ФОР'ЯРД» від 23.07.2021 № 128-29/01-11065. Листом від 13.08.2021 № 228-1308/229 (вх. від 16.08.2021 № 8-01/11523) ТОВ «ФОР'ЯРД» надало відповідь на вимогу.
- (12) Комітет в ході розгляду справи № 128-26.13/110-21/63/7-02-7-2021 направив вимогу про надання інформації до ТОВ «ГК «НАФТОГАЗ ТРЕЙДИНГ» від 09.09.2021 № 128-29/06-13219. Листом від 04.10.2021 № 125/01-2076 (вх. від 05.10.2021 № 8-01/1491-кі) ТОВ «ГК «НАФТОГАЗ ТРЕЙДИНГ» надало відповідь на вимогу.
- (13) Відділення отримало доручення Комітету від 12.09.2024 № 13-01/820 про прийняття матеріалів справи № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» законодавства про захист економічної конкуренції та здійснення заходів зі збирання та аналізу доказів у цій справі.
- (14) Відділенням до акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Рівнегаз»» направлено вимогу про надання інформації від 02.12.2024 № 63-02/4731е (відповідь надана листом від 03.12.2024 № 33001-Сл-2362-1224 (вх. від 04.12.2024 № 63-01/2986).

- (15) За результатами отриманої інформації складено подання від 18.12.2024 № 63-03/453-П про попередні висновки у справі № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021.
- (16) Листом від 18.12.2024 № 63-02/5099е копію подання про попередні висновки від 18.12.2024 № 63-03/453-П у справі № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 направлено на юридичну адресу товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут», яка зазначена в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань станом на 18.12.2024. Відправлення здійснено рекомендованим листом Укрпоштою від 18.12.2024 (рекомендований лист з повідомленням про вручення № 0600995030621) та електронною поштою (згідно із скріншотом Відділення – 19.12.2024). Крім того, інформацію щодо подання про попередні висновки від 18.12.2024 № 63-03/453-П у справі № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 розміщено на офіційному вебсайті Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за посиланням: <https://westernmtv.amcu.gov.ua/news/informatsiia-shchodo-poperednikh-vysnovkiv-u-spravi-128-2613112-21639-02-9-2021-pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii>.
- (17) Станом на дату прийняття рішення будь-яких зауважень чи заперечень щодо змісту подання з попередніми висновками у вказаній справі від ТОВ «Рівнегаз Збут» до Відділення не надходило.

3. ВІДПОВІДАЧ

- (18) Відповідачем у справі є товариство з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» (далі – ТОВ «Рівнегаз Збут», Товариство) *(інформація, доступ до якої обмежено)*, яке зокрема, надає послуги з постачання природного газу.
- (19) Товариство є юридичною особою, здійснює свою діяльність на підставі Статуту, затвердженого рішенням наглядової ради публічного акціонерного товариства «По газопостачанню та газифікації «Рівнегаз» (протокол від 18.12.2014 № 18/12-2014), що перейменоване в Акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Рівнегаз»».
- (20) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (21) Згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) «Про видачу ліцензії на постачання природного газу ДП "ГАЗ МЕЛІТОПОЛЯ" ПАТ "МЕЛІТОПОЛЬГАЗ", ТОВ "ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ ЗБУТ", **ТОВ «РІВНЕГАЗ ЗБУТ»**, ТОВ "ЧЕРНІГІВГАЗ ЗБУТ", ТОВ "ЧЕРНІВЦІГАЗ ЗБУТ", ТОВ "ІВАНО-ФРАНКІВСЬКГАЗ ЗБУТ", ТОВ "ЕНЕРГО-АЛЬЯНС-2005", ТЗОВ "УЕК "НАФТОГАЗ КОНТАКТ", ТЗОВ "СТРИЙНАФТОГАЗ", ТОВ "ЕЛІКОР КАПІТАЛ", ТОВ "ГАЗПРОМІНВЕСТ ЛТД", ТОВ "БОГОРОДЧАНИНАФТОГАЗ", ТОВ "ГАЗЕНЕРГОПОСТАЧ", ТОВ "СИНЕРГІЯ ГАЗ ЕНЕРДЖИ", ТОВ "МЕГАГАЗ ПОСТАЧ", ТОВ "ГАЗОВИЙ РЕСУРС", ПРИВАТНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ "ЦЕНТР ДОПОМОГИ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА "ХОСЕН", ТОВ "ГРУПА "УМВБ", ТОВ "ЗАХІДГРУП", ТОВ "ДЕЙМОСС КОМПАНІ", ТОВ "АЗОВГАЗ", ТОВ "ЛІБЕРТІ ГАЗ", ТОВ "ЗАГРЕЙ ТЕХНОЛОГІЯ", ТОВ "ИНПРОМСЕРВИС", ТОВ "ГАЗКОНТРАКТ", ТОВ "ПАЛИВТОРГ" та ТОВ "УМАНЬГАЗ ЗБУТ"» від 16.05.20217 № 653, Товариство має ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу на території України.
- (22) Отже, ТОВ «Рівнегаз Збут» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (23) Відносини, які виникають між постачальниками та споживачами природного газу, з урахуванням їх взаємовідносин з операторами газорозподільної системи (далі – Оператор ГРМ), зокрема, регулюються:
- Законом України «Про ринок природного газу» (у редакції чинній на момент виникнення правовідносин) (далі – Закон);
 - Правилами постачання природного газу, затвердженими постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1382/27827 (у редакції чинній на момент виникнення правовідносин) (далі – Правила постачання природного газу);
 - Кодексом газотранспортної системи, затвердженим постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823 (у редакції чинній на момент виникнення правовідносин) (далі – Кодекс ГТС);
 - Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (у редакції чинній на момент виникнення правовідносин) (далі – Кодекс газорозподільних систем, Кодекс ГРМ);
 - Типовим договором розподілу природного газу, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1384/27829 (у редакції чинній на момент виникнення правовідносин) (далі – Типовий договір розподілу природного газу);
 - Типовим договором постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2500, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1386/27831 (у редакції чинній на момент виникнення правовідносин) (далі – Типовий договір постачання природного газу побутовим споживачам);
 - Положенням про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі - Положення № 867) (дію постанови припинено).
- (24) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).
- (25) Відповідно до Закону ринок природного газу охоплює сукупність правовідносин, що виникають у процесі купівлі-продажу, постачання природного газу, а також надання послуг з його транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), послуг установки LNG.
- (26) Природний газ, нафтовий (попутний) газ, газ (метан) вугільних родовищ та газ сланцевих товщ, газ колекторів щільних порід, газ центрально-басейнового типу (далі - природний газ) - суміш вуглеводнів та неуглеводневих компонентів, що перебуває у газоподібному стані за стандартних умов (тиск - 760 міліметрів ртутного стовпчика і температура - 20 градусів за Цельсієм) і є товарною продукцією (стаття 1 Закону).
- (27) Природний газ використовується як товар, призначений для кінцевого споживання (для задоволення побутових потреб населення: приготування їжі, підігріву води та опалення

приміщень, а також у стисненому вигляді для заправлення автотранспортних засобів на автомобільних газонаповнювальних компресорних станціях), і в якості сировини (у хімічній промисловості, зокрема при виробництві мінеральних добрив, а також при виробництві теплової енергії).

- (28) Незалежно від напрямів його використання, природний газ як товар надходить на ринок України внаслідок пропозиції оптових продавців (вітчизняні газовидобувні підприємства, імпортери або власники ресурсу природного газу, які зберігають його в підземних газосховищах).
- (29) Згідно з частиною другою статті 12 Закону постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.
- (30) Відповідно до умов Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам та Правил постачання природного газу постачальник зобов'язується публікувати на сайті (і в передбачених законодавством випадках у засобах масової інформації) детальну інформацію про зміну ціни на природний газ за п'ять днів до введення її у дію.
- (31) Крім того, Правилами постачання природного газу передбачено, що зміна ціни на природний газ може здійснюватися виключно з «першого» числа місяця.
- (32) Отже, якщо постачальник має намір змінити ціну на газ за договором постачання з побутовим споживачем, він зобов'язаний повідомити про це споживача не пізніше як за п'ять днів до початку відповідного місяця постачання, коли така нова ціна буде введена в дію.

5. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (33) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), Відділенням здійснено дослідження становища ТОВ «Рівнегаз Збут» на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в межах міста Рівне та Рівненської області, з урахуванням пункту 2.2 Методики та відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за результатами якого встановлено наступне.

4.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (34) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (35) У відповідності до пункту 3.3 Методики, визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установлення переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані

відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (36) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ТОВ «Рівнегаз Збут», яке у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 надавало послуги з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області.

4.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

- (37) Конкретною послугою, яка надається ТОВ «Рівнегаз Збут», є послуги з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області.
- (38) Інша господарська діяльність ТОВ «Рівнегаз Збут», крім послуг з постачання природного газу для побутових споживачів, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (39) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (40) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (41) З метою встановлення товарних меж ринку, цільовим товаром щодо визначення ринкового становища ТОВ «Рівнегаз Збут» визначено природний газ.
- (42) Природний газ є стандартизованим товаром, який за своїми споживчими та фізико-хімічними показниками не має товарів-замінників.
- (43) Якість та інші фізико-хімічні характеристики природного газу, який постачається, повинні відповідати вимогам ДСТУ 5542-87 «Гази горючі природні для промислового і комунально-побутового призначення. Технічні умови» (втратив чинність з 01.01.2022), коду ДК 021:2015 за Єдиним закупівельним словником 09120000-6 – газове паливо; 09123000-7 – природний газ, положенням Кодексу газотранспортної системи, Кодексу газорозподільних систем.
- (44) Параметри природного газу повинні відповідати параметрам основного потоку в газотранспортній системі України. За розрахункову одиницю поданого природного газу приймається один кубічний метр природного газу, приведений до стандартних умов.
- (45) При цьому, споживачі, зокрема побутові споживачі, з огляду на технологічні особливості процесу надання послуги з постачання природного газу, пов'язані з особливостями споживання цього товару як газового палива, не можуть легко перейти від споживання одного виду палива на інше (електроенергія або альтернативні види палива), оскільки це вимагає значних капіталовкладень та значного періоду часу.

- (46) Жоден інший товар за ознаками взаємозамінності, визначеними Методикою, не може замінити природний газ для задоволення потреб населення - побутових споживачів.
- (47) Для визначення відповідного ринку та оцінки ринкових позицій суб'єктів господарювання, крім аналізу об'єктивних характеристик відповідного товару, також проаналізовано структуру пропозиції та попиту, а також умови обороту природного газу на ринку газу.
- (48) У результаті проведеного аналізу з'ясовано, що на стадії руху природного газу від видобувних компаній та суб'єктів господарювання, які здійснюють імпорт природного газу, їх пропозиція зустрічається з попитом оптових продавців або постачальників, які в подальшому реалізують цей газ споживачам.
- (49) Тобто, товаром (послугами), щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є природний газ.

4.3. Перелік основних покупців (споживачів, користувачів)

- (50) Пунктом 1.3. Методики визначено, що споживач – юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (51) Відповідно до глави 1 розділу I Кодексу ГРМ *споживач природного газу (споживач)* - фізична особа, фізична особа – підприємець або юридична особа, об'єкти якої в установленому порядку підключені до/через газорозподільної системи Оператора ГРМ, яка отримує природний газ на підставі договору постачання природного газу з метою використання для власних потреб, зокрема в якості сировини, а не для перепродажу.
- (52) *Побутовий споживач* – споживач, що є фізичною особою та придбаває природний газ з метою використання для власних побутових потреб, у тому числі для приготування їжі, підігріву води та опалення своїх житлових приміщень, що не включає професійну та комерційну діяльність.
- (53) Отже, споживачами послуг з постачання природного газу для потреб населення в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області є фізичні особи, які придбають природний газ з метою використання для власних побутових потреб, тобто побутові споживачі.

4.4. Визначення товарних меж ринку

- (54) Відповідно до пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (55) Пунктом 1.3 Методики визначено, що *ринок товару (товарний ринок)* – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (56) Відповідно до статті 1 Закону *ринок природного газу* – сукупність правовідносин, що виникають у процесі купівлі-продажу, постачання природного газу, а також надання послуг з його транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), послуг установки LNG.
- (57) Відповідно до частини першої статті 1 Закону *постачання природного газу* – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів.

- (58) *Постачальник природного газу* - суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із постачання природного газу (стаття 1 Закону).
- (59) Згідно із розділом III Правил постачання природного газу підставами для постачання природного газу побутовому споживачу, зокрема, є:
- наявність у побутового споживача договору розподілу природного газу, укладеного з Оператором ГРМ, до газорозподільної системи якого підключений об'єкт споживача, та присвоєння споживачу Оператором ГРМ персонального ЕІС-коду як суб'єкту ринку природного газу;
 - наявність у побутового споживача укладеного з постачальником договору постачання природного газу побутовим споживачам та дотримання його умов;
 - включення споживача до Реєстру споживачів постачальника у відповідному розрахунковому періоді.
- (60) Згідно з частиною першою статті 12 Закону, постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ належної якості та кількості у порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором. Якість та інші фізико-хімічні характеристики природного газу визначаються згідно із нормативно-правовими актами.
- (61) Постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється на підставі типового договору, що затверджується Регулятором та оприлюднюється в установленому порядку.
- (62) Типовий договір постачання природного газу побутовим споживачам є публічним і є договором приєднання, що укладається з урахуванням вимог статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України на невизначений строк шляхом приєднання Споживача до умов цього договору.
- (63) Відповідно до умов Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, постачальник зобов'язаний обчислювати і виставляти рахунки споживачу за поставлений природний газ відповідно до вимог, передбачених цим договором.
- (64) Враховуючи зазначене, товарними межами ринку є послуги з постачання природного газу для побутових споживачів.

4.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (65) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (66) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- (67) Відповідно до пункту 1.3 Методики територіальними (географічними) межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (68) Відповідно до Правил постачання природного газу побутовий споживач має право на вільний вибір постачальника та безоплатну зміну постачальника.

- (69) Однак, підпунктом 3 пункту 3 Положення № 867, що діяло з 01.11.2018, було покладено до 01.08.2020 спеціальні обов'язки на постачальників природного газу, які придбали природний газ у НАК «Нафтогаз України» відповідно до цього положення, - постачати такий природний газ побутовим споживачам, релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державному підприємству України «Міжнародний дитячий центр «Артек» на умовах та у порядку, що визначені цим.
- (70) При цьому, постачальники зі спецобов'язками здійснювали діяльність з постачання природного газу побутовим споживачам у межах території провадження діяльності з розподілу природного газу відповідних суб'єктів господарювання, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації операторів газорозподільних систем, з якими відповідні постачальники зі спецобов'язками пов'язані відносинами контролю у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (71) Засновником ТОВ «Рівнегаз Збут» є **акціонерне товариство «Оператор газорозподільної системи «Рівнегаз»** (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – АТ «Рівнегаз»), яке здійснювало розподіл природного газу в межах території своєї ліцензійної діяльності, мало ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ на території міста Рівне та Рівненської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності та користуванні ПАТ «Рівнегаз», видану на підставі постанови НКРЕКП від 26.03.2015 № 924 (переоформлену, за заявою ліцензіата, на безстрокову постановою Національної комісії з регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.09.2015 № 2302).
- (72) У зв'язку із втратою чинності Положення № 867, починаючи з 01 серпня 2020 у постачальників зі спецобов'язками відсутній обов'язок постачати природний газ побутовим споживачам, а у споживачів виникла можливість обирати постачальника, в тому числі, й за ціновим критерієм.
- (73) Проте, на відміну від інших учасників ринку, котрі надавали послуги з постачання природного газу для потреб населення (побутових споживачів) у територіальних межах міста Рівне та Рівненської області та є конкурентами Товариства, ТОВ «Рівнегаз Збут» отримало від свого засновника - АТ «Рівнегаз» особисті дані всіх побутових споживачів газу (база споживачів) та інформацію про обсяги споживання.
- (74) Як наслідок, зазначені побутові споживачі, зокрема у територіальних межах міста Рівне та Рівненської області, не обирали суб'єкта господарювання, який надалі буде надавати їм послуги з постачання природного газу, проте автоматично стали отримувати такі послуги від ТОВ «Рівнегаз Збут».
- (75) Також слід зазначити, що ТОВ «Рівнегаз Збут» було утворено 9 точок контакту для прийому та обслуговування споживачів Товариства у межах території міста Рівне та Рівненської області (лист ТОВ «Рівнегаз Збут» від 05.03.2021 № 337007.2-Сл-1138-0321 (вх. від 11.03.2021 № 63-01/1024)).
- (76) Оскільки більшість споживачів ТОВ «Рівнегаз Збут» знаходяться у межах території міста Рівне та Рівненської області, то саме в цих територіальних (географічних) межах потенційно можуть бути негативні наслідки від вчинення ТОВ «Рівнегаз Збут» порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (77) Враховуючи вищезазначене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з постачання природного газу для потреб населення є територія міста Рівне та Рівненської області.

4.6. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (78) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (79) Протягом серпня – грудня 2020 року на ринку послуг з постачання природного газу для потреб населення відбулися зміни у нормативно-правовому регулюванні діяльності постачальників природного газу, зокрема у зв'язку з втратою чинності Положення № 867.
- (80) Починаючи з серпня 2020 року у Товариства як постачальника зі спецобов'язками відсутній обов'язок постачати природний газ побутовим споживачам. Відтак, ринок послуг з постачання природного газу в період серпня 2020 року – грудня 2020 року є потенційно конкурентним, що надає можливість споживачам природного газу обирати між кількома постачальниками, у тому числі за ціновим критерієм.
- (81) У період з 01.08.2020 по 30.09.2020 планова ціна на природний газ для населення встановлювалася постачальниками природного газу за формулою, що зазначена у Положенні № 867, тобто за ціною, яка формувалася за принципом, що діяв під час виконання спеціальних обов'язків, а саме – вартість природного газу, витрати на послуги транспортування природного газу (доступ до потужності) та торговельна надбавка (націнка), що не перевищує 2,5 % ціни природного газу.
- (82) Плановий розрахунок у період з 01.08.2020 по 30.09.2020 за таким принципом здійснювався у зв'язку з тим, що 01.08.2020 закінчився строк дії покладення (виконання) спеціальних обов'язків постачальниками природного газу згідно Положення № 867, проте статус постачальника зі спеціальними обов'язками постачальники природного газу втратили лише з моменту набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2020 № 740, якою внесені відповідні зміни до Положення № 867, а саме з 21.08.2020.
- (83) Згідно положень абзацу 3 пункту 34 Розділу 3 Правил постачання природного газу, у редакції, яка була чинна у період правовідносин, зміна ціни на природний газ може здійснюватися виключно з 01 числа місяця. У зв'язку з чим, постачальники природного газу у період 01.08.2020 по 30.09.2020 (включно) здійснювали постачання природного газу для потреб побутовим споживачам за ціною, яка формувалася за принципом, що діяв під час виконання спеціальних обов'язків.
- (84) У період з 01.10.2020 по 31.12.2020 постачальники природного газу здійснювали розрахунок цін на реалізацію природного газу для побутових споживачів за ціною, яка формувалася за принципом - вартість закупівлі природного газу у постачальника (оптового продавця), вартість послуг транспортування магістральними газопроводом, планових витрат на плановий місяць постачання та планова рентабельність до 10 % від планових витрат в розрахунку на тисячу кубометрів (не враховуючи витрати на закупівлю та транспортування – тобто рентабельність від загальної вартості тисячі кубометрів – до 0,5 %), з урахуванням кон'юнктури ринку та податків згідно чинного законодавства.
- (85) При цьому, зазначені зміни в законодавстві, які впливали на підходи до ціноутворення Відповідача, не вплинули на сукупність товарно-грошових відносин між Відповідачем і споживачами, про що свідчить аналіз Відділенням частки обсягу постачання газу для потреб населення в структурі обсягу розподілу природного газу суб'єкта господарювання на ринку постачання природного газу для побутових споживачів в

територіальних межах міста Рівне та Рівненської області, оскільки частка на ринку ТОВ «Рівнегаз Збут» з 01.08.2020 (на початок нормативно-правових змін) суттєво не змінилася й до 31.12.2020.

- (86) Разом з тим, слід зазначити, що на початку 2021 року відбулися нові зміни у нормативно-правовому регулюванні, ціни для постачальників природного газу на умовах ПСО знову змінилися відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.01.2021 № 25, що вплинуло на зменшення цін реалізації відповідними суб'єктами господарювання, у тому числі ТОВ «Рівнегаз Збут» з 9,92 грн за 1 м³ до 6,99 грн за 1 м³ (лист ТОВ «Рівнегаз Збут» від 05.03.2021 № 337007.2-Сл-1138-0321 (вх. від 11.03.2021 № 63-01/1024)).
- (87) Отже, часовими межами даного ринку визначено період з 01.08.2020 по 31.12.2020, протягом якого відбулося суттєве підвищення цін, за якими Товариство надавало послуги з постачання природного газу для побутових споживачів в межах території міста Рівне та Рівненської області, при незмінній структурі ринку у цей період часу.

4.7. Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку

- (88) Листом від 03.12.2024 № 33001-Сл-2362-1224 (вх. від 04.12.2024 № 63-01/2986) АТ «Рівнегаз» повідомило, що кількість побутових споживачів (точок приєднання об'єктів абонентів), яким АТ «Рівнегаз» здійснювало розподіл природного газу у територіальних межах міста Рівне та Рівненської області:
- серпень 2020 року – 264 769;
 - вересень 2020 року – 264 828;
 - жовтень 2020 року – 265 158;
 - листопад 2020 року – 265 275;
 - грудень 2020 року – 265 457.
- (89) Листом від 05.03.2021 № 337007.2-Сл-1138-0321 (вх. від 11.03.2021 № 63-01/1024) ТОВ «Рівнегаз Збут» повідомило, що кількість побутових споживачів (точок приєднання об'єктів абонентів), яким ТОВ «Рівнегаз Збут» здійснювало постачання природного газу становить:
- серпень 2020 року – 264 759;
 - вересень 2020 року – 264 827;
 - жовтень 2020 року – 265 157;
 - листопад 2020 року – 265 275;
 - грудень 2020 року – 265 457.
- (90) Частка товару на зазначеному ринку ТОВ «Рівнегаз Збут» по кількості побутових споживачів (точок приєднання об'єктів абонентів) становить:
- серпень 2020 року – 99,99%;
 - вересень 2020 року – 99,99%;
 - жовтень 2020 року – 99,99%;
 - листопад 2020 року – 100%;
 - грудень 2020 року – 100%.
- (91) Отже частка ТОВ «Рівнегаз Збут» на ринку послуг з постачання природного газу для потреб населення в територіальних (географічних) межах міста Рівне та Рівненської області у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 становила 99,99%.

4.8. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (92) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (93) Пунктом 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (94) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (95) Згідно із статтею 11 Закону, з метою забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України після консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.
- (96) Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867.
- (97) Відповідно до підпункту 1 пункту 3 Положення № 867 до 01.08.2020 на акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» було покладено, зокрема, такі спеціальні обов'язки:
- 1) продавати природний газ постачальникам природного газу для потреб побутових споживачів, релігійних організацій (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» (далі – постачальники зі спецобов'язками) на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням;
 - 2) постачати природний газ побутовим споживачам, релігійним організаціям (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності) та державному підприємству України «Міжнародний дитячий центр «Артек», постачання яким у відповідному періоді (місяці постачання) не здійснює інший постачальник (у тому числі інший постачальник із спеціальними обов'язками відповідно до цього Положення), на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням;
 - 3) придбавати природний газ у господарських товариств, 100 % акцій (паїв, часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава (ПАТ «Укргазвидобування», акціонерне товариство «Державне акціонерне підприємство «Чорноморнафтогаз», для формування ресурсу природного газу для побутових споживачів, релігійних організацій (крім обсягів, що використовуються для провадження їх виробничо-комерційної діяльності), державного підприємства України «Міжнародний дитячий центр «Артек» на умовах та у порядку, що визначені Положенням.

- (98) При цьому, згідно із Положенням № 867 постачальники зі спецобов'язками здійснювали діяльність з постачання природного газу побутовим споживачам у межах території провадження діяльності з розподілу природного газу відповідних суб'єктів господарювання – операторів газорозподільних систем, з якими відповідні постачальники зі спецобов'язками пов'язані відносинами контролю у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (99) Починаючи з 01 серпня 2020 року у постачальників зі спецобов'язками відсутній обов'язок постачати природний газ побутовим споживачам, а у споживачів виникла можливість обирати постачальника, у тому числі й за ціновим критерієм.
- (100) Відповідно до інформації, оприлюдненої на офіційному веб-сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, ліцензіатами з постачання природного газу у досліджуваній період було більше 800 суб'єктів господарювання.
- (101) Відтак, ринок постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних (географічних) межах міста Рівне та Рівненської області є потенційно конкурентним, що надає можливість споживачам природного газу обирати між кількома постачальниками, у тому числі за ціновим критерієм.
- (102) Зазначене мало б забезпечити функціонування ринку на конкурентних засадах, встановити рівні умови для усіх учасників ринку та зробити цей ринок прозорим і відкритим.
- (103) Разом з тим, за 5 місяців існування відкритого ринку послуг з постачання природного газу лише незначна частина населення змінила свого постачальника газу.
- (104) Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів ТОВ «Рівнегаз Збут» на ринок послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних (географічних) межах міста Рівне та Рівненської області є, зокрема:
- економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання таких послуг;
 - адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на постачання природного газу;
 - організаційні - незначний строк існування відкритого ринку, внаслідок чого існує недостатня обізнаність споживачів про можливість зміни постачальника та наявні побоювання щодо застосування діючим постачальником або відповідним Оператором ГРМ певних санкцій та заходів впливу (нарахування неіснуючої заборгованості під час остаточних розрахунків, погрози відключення від газу тощо).
- (105) Відповідно до пункту 9.3 Методики наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1-2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат, необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.
- (106) Отже, існують певні бар'єри для вступу потенційних конкурентів Товариства на відповідний ринок.

4.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища ТОВ «Рівнегаз Збут»

- (107) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (108) Згідно з частиною другою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.
- (109) Враховуючи вищевикладене, ТОВ «Рівнегаз Збут» у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних (географічних) межах міста Рівне та Рівненської області з часткою 99,99% на цьому ринку.

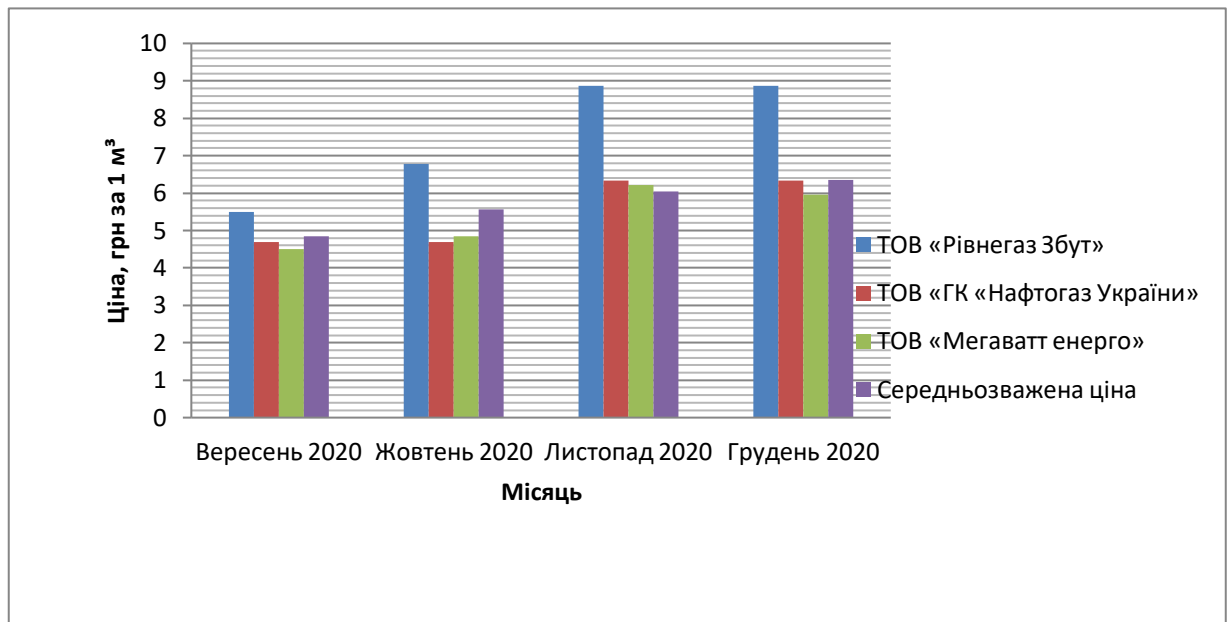
6. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (110) Відсутність у побутових споживачів інформації щодо зміни розміру цін на природний газ до введення їх в дію може обмежити можливість вибору побутовими споживачами того чи іншого постачальника природного газу, зокрема, за ціновим критерієм, та, як наслідок, призвести до спотворення конкуренції на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в межах міста Рівне та Рівненської області та ущемлення інтересів побутових споживачів.
- (111) Відділення проаналізувало інформацію щодо цін на природний газ для потреб населення, розміщену на офіційному вебсайті ТОВ «Рівнегаз Збут» за посиланням <https://rv.gaszbud.com.ua/ua/gas-supply/gas-cost>.
- (112) Відділенням встановлено, що крім Товариства, в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області, діяльність з постачання природного газу для потреб населення у досліджуваний період також здійснюють, зокрема, наступні суб'єкти господарювання (далі разом – Постачальники):
- Підприємство з обмеженою відповідальністю «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ТОВ «ГК «Нафтогаз України»);
 - Підприємство з обмеженою відповідальністю «Мегаватт Енерго Сервісна компанія» (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – ТОВ «Мегаватт Енерго»).
- (113) З огляду на те, що вказані суб'єкти господарювання здійснюють постачання природного газу для потреб населення в межах території України, зокрема, в межах міста Рівне та Рівненської області, ТОВ «Рівнегаз Збут» та Постачальники є конкурентами на відповідному ринку. Разом з тим, з огляду на частку ТОВ «Рівнегаз Збут», яку воно займало на досліджуваному ринку, Товариство не зазнавало значної конкуренції з боку інших учасників ринку.
- (114) В Діаграмі 1 та Таблиці 1 відображена динаміка цін Товариства та Постачальників на природний газ для потреб населення з вересня 2020 року по грудень 2020 року (ціна вказана у гривнях за 1 м³), а також вказана середньозважена ціна природного газу на ринку.
- (115) Середньозважена ціна газу місячного ресурсу розраховується шляхом ділення загальної вартості укладених на ТБ «Українська енергетична біржа» угод з

урахуванням ПДВ щодо купівлі-продажу даного ресурсу на суму обсягів купівлі-продажу даного ресурсу за результатами укладених угод протягом усього періоду його продажу.

- (116) Інформація щодо середньозваженої ціни природного газу на ринку послуг з постачання природного газу для потреб населення отримана з вебсайту Української енергетичної біржі за посиланням <https://www.ueex.com.ua/>.
- (117) Інформація щодо цін на природний газ для потреб населення отримана Відділенням з відкритих джерел на вебсайтах відповідних суб'єктів господарювання, які здійснювали постачання природного газу для побутових споживачів в межах території України, зокрема в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області.

Діаграма 1

Діаграма 1. Динаміка цін на природний газ для побутових споживачів (вересень – грудень 2020 року)

Таблиця 1

	ТОВ «Рівнегаз Збут», грн./м³	ТОВ «ГК «Нафтогаз України», грн./м³	ТОВ «Мегаватт Енерго», грн./м³	Середньозважена ціна на ринку, грн./м³
Вересень 2020	5,499998	4,7	4,5	4,8535
Жовтень 2020	6,77656	4,7	4,85	5,55596
Листопад 2020	<u>8,87207</u>	6,33	6,22	6,03992
Грудень 2020	<u>8,87207</u>	6,33	5,95	6,34448

Таблиця 1. Інформація щодо цін на природний газ для побутових споживачів

- (118) За результатами здійсненого аналізу динаміки цін на природний газ для побутових споживачів, Відділенням встановлено, що у період з листопада 2020 року по грудень 2020 року ціни продажу ТОВ «Рівнегаз Збут» на природний газ для потреб населення були значно вищими порівняно із цінами його конкурентів на ринку (див. Діаграму 1 та Таблицю 1).

- (119) Цінові пропозиції ТОВ «Рівнегаз Збут» на природний газ для потреб населення з листопада 2020 року по грудень 2020 року в середньому перевищували ціни його конкурентів на ринку:
- ТОВ «ГК «Нафтогаз України» на 2,54 грн за 1 м³ (28,65%);
 - ТОВ «Мегаватт Енерго» на 2,79 грн за 1 м³ (34,41%).
- (120) Зазначені обставини, а саме встановлення економічно необґрунтованих (завищених) цін на природний газ для потреб населення, мали ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (121) У зв'язку з цим, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 26.01.2021 № 63/10-рп/к розпочато розгляд справи № 63/9-02-9-2021 за ознаками вчинення товариством з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут» порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в межах міста Рівне та Рівненської області, що могло призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (122) Під час розгляду справи № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 Відділенням встановлено наступне.
- (123) Основними складовими тарифів (цін) ТОВ «Рівнегаз Збут» на природний газ для потреб населення є ціна закупки природного газу, торговельна надбавка (націнка) та тариф оператора газотранспортної системи на послуги транспортування природного газу (доступ до потужності).
- (124) Листом від 05.03.2021 № 337007.2-Сл-1138-0321 (вх. від 11.03.2021 № 63-01/1024) ТОВ «Рівнегаз Збут» надало перелік суб'єктів господарювання, у яких Товариство придбавало природний газ у період січень 2020 року – січень 2021 року. Інформація щодо вартості закупівлі природного газу та роздрібні ціни реалізації природного газу для побутових споживачів міститься в Таблиці 2.

Таблиця 2

Період	Придбання природного газу у ТОВ «ЙЕ Енергія», 01601, м. Київ, вул. Московська, 2/2, (інформація, доступ до якої обмежено) (до 02.03.2020 іменоване ТОВ «РГК Трейдінг», до 01.10.2020 ТОВ «ЄГАЗ»)		Придбання природного газу у НАК «Нафтогаз України» 01601, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 6, код (інформація, доступ до якої обмежено)		Роздрібна ціна природного газу для побутових споживачів грн за 1 м ³ з ПДВ
	обсяг придбання тис. м ³	вартість придбаного тис. грн, без ПДВ	обсяг придбання тис. м ³	вартість придбаного тис. грн., без ПДВ	
січень 2020	21 320,510	121 626,025	19 904,089	92 627,657	5,868492
лютий 2020	20 635,550	90 447,121	14 619,536	57 943,632	5,005032
березень 2020	22 978,000	96 016,676	754,214	2 715,034	4,326072
квітень 2020	1 986,720	7 255,212	13 536,807	39 216,131	3,712302
травень 2020	478,880	1 811,361	6 665,100	15 167,902	2,948128

червень 2020	122,249	558,571	4 293,926	9 198,791	2,783996
липень 2020	133,294	608,031	4 212,487	9 678,316	2,974954
серпень 2020	407,000	1 550,996	-	-	4,499988
вересень 2020	5 039,000	21 956,832	-	-	5,499998
жовтень 2020	9 582,000	50 975,303	-	-	6,77656
листопад 2020	22 105,494	154 665,519	-	-	8,87207
грудень 2020	36 089,000	259 574,337	-	-	8,87207
січень 2021	38 516,999	275 019,120	-	-	6,99000

- (125) Відповідно до інформації, зазначеної у Таблиці 2, у період січень 2020 року – липень 2020 року Товариство придбавало природний газ у НАК «Нафтогаз України» (інформація, доступ до якої обмежено), у період січень 2020 року – січень 2021 року Товариство придбавало природний газ у ТОВ «ІЕ Енергія» (до 02.03.2020 іменоване ТОВ «РГК Трейдінг», до 01.10.2020 ТОВ «ЄГАЗ») (інформація, доступ до якої обмежено).
- (126) ТОВ «Рівнегаз Збут» листом від 05.03.2021 № 337007.2-Сл-1138-0321 (вх. від 11.03.2021 № 63-01/1024) повідомило, що з метою забезпечення стабільності постачання природного газу та попередження кризової ситуації щодо зростання ціни, Товариство неодноразово зверталось до АТ «Укргазвидобування», АТ «НАК Нафтогаз України», а також ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдінг» з пропозицією щодо укладення договорів купівлі-продажу природного газу на період серпень 2020 року – квітень 2021 року. Однак, вказаними компаніями було відмовлено у прийнятті таких пропозицій Товариства. Саме через ці обставини ТОВ «Рівнегаз Збут» було позбавлене можливості придбати у державних компаній природний газ власного видобутку.
- (127) Інформація щодо цін закупівлі ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у період з серпня 2020 року по грудень 2020 року зазначена у Таблиці 3:

Таблиця 3

ТОВ «Рівнегаз Збут»					
	Серпень 2020	Вересень 2020	Жовтень 2020	Листопад 2020	Грудень 2020
Ціна закупки (грн за 1 м ³ з ПДВ)	4,572	5,232	6,384	8,40	8,628

- (128) Однією з основних складових тарифів (цін) ТОВ «Рівнегаз Збут» на природний газ для потреб населення є ціна закупки природного газу.
- (129) Ціна реалізації ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у жовтні 2020 року порівняно із вереснем 2020 року зросла з 5,50 грн за 1 м³ до 6,777 грн за 1 м³, тобто, на 1,277 грн за 1 м³ (близько на 23,22%).
- (130) Відділенням було проаналізовано та встановлено, що ціна закупки ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у жовтні 2020 року порівняно із вереснем 2020 року зросла з 5,232 грн за 1 м³ до 6,384 грн за 1 м³, тобто, на 1,152 грн за 1 м³ (близько на 22,02%).
- (131) Тобто, ціна закупки природного газу для потреб населення (за 1 м³) ТОВ «Рівнегаз Збут» зросла на 1,152 грн за 1 м³ (у відсотковому співвідношенні - на 22,02%), а ціна реалізації природного газу для побутових споживачів (за 1 м³) ТОВ «Рівнегаз Збут» зросла на 1,277 грн за 1 м³ (у відсотковому співвідношенні - на 23,22%).

- (132) Враховуючи викладене, різниця між показником зростання ціни (за 1 м³) реалізації природного газу для побутових споживачів та показником зростання ціни (за 1 м³) закупки природного газу становила 0,125 грн за 1 м³.
- (133) Таким чином, підвищення ціни реалізації природного газу для побутових споживачів у жовтні 2020 року порівняно із вереснем 2020 року, а саме з 5,50 грн за 1 м³ до 6,777 грн за 1 м³ (тобто на 1,277 грн за 1 м³) було обумовлене тим, що ціна оптової закупівлі ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для потреб населення у жовтні 2020 року порівняно із вереснем 2020 року зросла з 5,232 грн за 1 м³ до 6,384 грн за 1 м³ (тобто на 1,152 грн за 1 м³). Таким чином, ціна 5,50 грн за 1 м³ у вересні 2020 року існувала лише тому, що ринок постачання природного газу для побутових споживачів у вересні 2020 року був зрегульованим у відповідному періоді. Ціна реалізації Відповідачем у жовтні 2020 року фактично відрізнялась від закупівельної ціни природного газу у жовтні 2020 року лише на 6%.
- (134) Відділенням встановлено, що значне зростання ціни ТОВ «Рівнегаз Збут» на природний газ для побутових споживачів відбулося у листопаді 2020 року.
- (135) Ціна реалізації ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у листопаді 2020 року порівняно із жовтнем 2020 року зросла з 6,777 грн за 1 м³ до 8,872 грн за 1 м³, тобто, на 2,095 грн за 1 м³ (близько на 30,91%).
- (136) Відділенням було проаналізовано та встановлено, що ціна оптової закупівлі ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для потреб населення у листопаді 2020 року порівняно із жовтнем 2020 року зросла з 6,384 грн за 1 м³ до 8,40 грн за 1 м³, тобто, на 2,016 грн за 1 м³ (близько на 31,57%).
- (137) Тобто, ціна закупки природного газу для потреб населення (за 1 м³) ТОВ «Рівнегаз Збут» зросла на 2,016 грн за 1 м³ (у відсотковому співвідношенні - на 31,57%), а ціна реалізації природного газу для побутових споживачів (за 1 м³) ТОВ «Рівнегаз Збут» зросла на 2,095 грн за 1 м³ (у відсотковому співвідношенні - на 30,91%).
- (138) Враховуючи викладене, різниця між показником зростання ціни (за 1 м³) реалізації природного газу для побутових споживачів та показником зростання ціни (за 1 м³) закупки природного газу становила 0,079 грн за 1 м³.
- (139) Таким чином, підвищення ціни реалізації природного газу для побутових споживачів у листопаді 2020 року порівняно із жовтнем 2020 року, а саме з 6,777 грн за 1 м³ до 8,872 грн за 1 м³ (тобто на 2,095 грн за 1 м³) було обумовлене тим, що ціна закупки ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для потреб населення у листопаді 2020 року порівняно із жовтнем 2020 року зросла з 6,384 грн за 1 м³ до 8,40 грн за 1 м³ (тобто на 2,016 грн за 1 м³). Ціна реалізації Відповідачем у листопаді 2020 року фактично відрізнялась від закупівельної ціни природного газу у листопаді 2020 року лише на 5,6%.
- (140) Ціна реалізації ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у грудні 2020 року порівняно із листопадом 2020 року не змінилась та становила 8,872 грн за 1 м³.
- (141) Відділенням було проаналізовано та встановлено, що ціна оптової закупівлі ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для потреб населення у грудні 2020 року порівняно із листопадом 2020 року зросла з 8,40 грн за 1 м³ до 8,628 грн за 1 м³ тобто на 0,228 грн за 1 м³ (близько на 2,71%).
- (142) Тобто, ціна закупки природного газу для потреб населення (за 1 м³) ТОВ «Рівнегаз Збут» у грудні 2020 року порівняно із листопадом 2020 року зросла на 0,228 грн (у відсотковому співвідношенні - на 2,71%), а ціна реалізації природного газу для побутових споживачів (за 1 м³) ТОВ «Рівнегаз Збут» не змінилась та становила 8,872 грн.

- (143) Додатково необхідно зазначити, що внаслідок законодавчих змін ринок послуг з постачання природного газу в період серпня 2020 року – грудня 2020 року є потенційно конкурентним, оскільки споживачі природного газу можуть обирати між кількома постачальниками, у тому числі за ціновим критерієм.
- (144) У період серпня 2020 року – грудня 2020 року постачальники природного газу здійснювали розрахунок цін на реалізацію природного газу для побутових споживачів за ціною, яка формувалася за принципом: вартість закупівлі природного газу у постачальника (оптового продавця), вартість послуг транспортування магістральними газопроводом, планових витрат на плановий місяць постачання та планова рентабельність до 10 % від планових витрат в розрахунку на тисячу кубометрів (не враховуючи витрати на закупівлю та транспортування – тобто рентабельність від загальної вартості тисячі кубометрів – до 0,5 %), з урахуванням кон'юнктури ринку та податків згідно чинного законодавства.
- (145) При цьому, дії ТОВ «Рівнегаз Збут», які полягали у підвищенні в листопаді 2020 року ціни на природний газ для побутових споживачів, були б можливими і за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (146) Відділенням здійснено аналіз цін реалізації природного газу оптових продавців на оптовому ринку реалізації природного газу, який є конкурентним, у досліджуваний період.
- (147) Відповідно до статті 1 Закону оптовий продавець - суб'єкт господарювання, який реалізує природний газ оптовому покупцю або постачальнику на підставі договору купівлі-продажу.
- (148) Листом (вх. Комітету від 16.08.2021 № 8-01/11523) товариство з обмеженою відповідальністю «Фор'ярд» (далі – ТОВ «Фор'ярд»), яке є оптовим продавцем природного газу, повідомило, що середньозважена ціна, по якій ТОВ «Фор'ярд» здійснювало реалізацію природного газу на оптовому ринку природного газу покупцю, становила:
- у вересні 2020 року 5 952,58 грн за 1 тис м³ без ПДВ (з ПДВ 7 143,096 грн за 1 тис м³), тобто ціна 1 м³ природного газу становила 7,143 грн з ПДВ тоді, як ціна реалізації ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у вересні 2020 року становила 5,50 грн за 1 м³;
 - у жовтні 2020 року становила 6 751,43 грн за 1 тис м³ без ПДВ (з ПДВ 8 101,716 грн за 1 тис м³), тобто ціна 1 м³ природного газу становила 8,102 грн з ПДВ тоді, як ціна реалізації ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у жовтні 2020 року становила 6,777 грн за 1 м³;
 - у листопаді 2020 року становила 7 447,23 грн за 1 тис м³ без ПДВ (з ПДВ 8 936,676 грн за 1 тис м³), тобто ціна 1 м³ природного газу становила 8,937 грн з ПДВ тоді, як ціна реалізації ТОВ «Рівнегаз Збут» природного газу для побутових споживачів у листопаді 2020 року становила 8,872 грн за 1 м³.
- (149) Таким чином, з серпня 2020 року ціни реалізації природного газу побутовим споживачам ТОВ «Рівнегаз Збут» відповідали цінам реалізації природного газу оптових продавців, які здійснюють реалізацію природного газу на оптовому ринку, який в свою чергу є конкурентним, а в окремих випадках навіть були меншими за ціну реалізації природного газу оптових продавців.
- (150) Варто зауважити, що ціна реалізації природного газу на оптовому ринку не залежить від мети придбання та категорій споживачів, яким буде здійснюватися постачання природного газу в майбутньому після купівлі природного газу.

- (151) При цьому, слід зазначити, що Кабінет Міністрів України постановою від 18.01.2021 № 25 установив з 1 лютого 2021 року на період дії карантину, але не довше ніж до 31 березня 2021 року, граничну ціну на природний газ за договорами постачання між побутовими споживачами та постачальниками, у тому числі постачальником «останньої надії», на рівні 6,99 грн за 1 м³ (з урахуванням податку на додану вартість та плати за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).
- (152) Також необхідно зазначити, що Товариством було змінено ціну на природний газ для потреб населення у січні 2021 року з 9,924 грн за 1 м³ на 6,99 грн за 1 м³. Тобто, ціна зменшилась на 2,934 грн за 1 м³, що є на 29,56 % менше від початкової ціни.
- (153) Також Відділенням встановлено, що конкуренти ТОВ «Рівнегаз Збут» закуповували природний газ для побутових споживачів у інших суб'єктів господарювання за цінами, що є меншими, порівняно з ціною закупівлі Товариства.
- (154) Внаслідок зазначених обставин кінцева ціна на природний газ для побутових споживачів конкурентів була меншою, порівняно з ціною ТОВ «Рівнегаз Збут».
- (155) Частиною першої статті 6 Господарського кодексу України передбачено, що загальними принципами господарювання, зокрема, є свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом тобто суб'єкти господарювання, що здійснюють свою діяльність на території України мають право на вільний вибір контрагентів.
- (156) Враховуючи вищевикладене та те, що Відділенням під час розгляду справи № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 досліджено становище ТОВ «Рівнегаз Збут» у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних (географічних) межах міста Рівне та Рівненської області, яке мало ознаки монопольного (домінуючого) з часткою 99,99% на цьому ринку, то необхідно зазначити наступне.
- (157) Відділенням була встановлена ринкова частка ТОВ «Рівнегаз Збут» на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 року (5 місяців). При цьому, слід врахувати, що зазначена частка використовується для доведення домінування суб'єкта господарювання на ринку, коли утримання такої частки є досить стабільним, тобто незмінним впродовж достатнього періоду часу. При цьому, не слід зважати на тимчасові зміни у зростанні ринкових часток, які є результатом нетривалих конкурентних дій, в тому числі з незалежних (зовнішніх) факторів (чинників) від монополіста.
- (158) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку саме по собі не є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції. Лише дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (159) Враховуючи зазначене, встановлення ТОВ «Рівнегаз Збут» економічно необґрунтованих цін на природний газ для потреб населення, що призвело до негативних наслідків для побутових споживачів у територіальних міста Рівне та Рівненської області, у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 (5 місяців), що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на відповідному ринку, не доведено. Таким чином, склад порушення у вигляді зловживання вказаним суб'єктом

господарювання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних межах міста Рівне та Рівненської області у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 відсутній.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (160) Листом від 18.12.2024 № 63-02/5099є копію подання про попередні висновки від 18.12.2024 № 63-03/453-П у справі № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 направлено на юридичну адресу товариства з обмеженою відповідальністю «Рівнегаз Збут», яка зазначена в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань станом на 18.12.2024. Відправлення здійснено рекомендованим листом Укрпоштою від 18.12.2024 (рекомендований лист з повідомленням про вручення № 0600995030621) та електронною поштою (згідно із скріншотом Відділення – 19.12.2024). Крім того, інформацію щодо подання про попередні висновки від 18.12.2024 № 63-03/453-П у справі № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 розміщено на офіційному вебсайті Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за посиланням: <https://westernmtv.amcu.gov.ua/news/informatsiia-shchodo-poperednikh-vysnovkiv-u-spravi-128-2613112-21639-02-9-2021-pro-porushennia-zakonodavstva-pro-zakhyst-ekonomichnoi-konkurentsii>.
- (161) Станом на дату прийняття рішення будь-яких зауважень чи заперечень щодо змісту подання з попередніми висновками у вказаній справі від ТОВ «Рівнегаз Збут» до Відділення не надходило.

8. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (162) Абзацом четвертим пункту 2 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» передбачено, що справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим законом, тобто в редакції до 01.01.2024.
- (163) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (164) Згідно із частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (165) У ході розгляду справи № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021 Відділенням не доведено вчинення ТОВ «Рівнегаз Збут» порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з

постачання природного газу для побутових споживачів в територіальних (географічних) межах міста Рівне та Рівненської області у період з 01.08.2020 по 31.12.2020 (5 місяців), що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування значної конкуренції на цьому ринку.

- (166) Відповідно до статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі, про закриття провадження у справі.
- (167) Згідно зі статтею 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, не доведено вчинення порушення.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, пунктами 23, 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 128-26.13/112-21/63/9-02-9-2021.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ